

Пише: Верица Бараћ
уторак, 16 новембар 2010 15:00

(Данас 11. 11. 2010)

Власт у Србији почива на системској корупцији, на договору политичких странака, власти и опозиције како остварити партијске и појединчане интересе на штету општег, државног интереса и на апсолутном непостојању механизма и процедура за контролу власти - оцењује у интервјуу за Плаве стране Верица Бараћ, председница Савета за борбу против корупције.

Да ли то значи да се систем функционисања власти заправо није променио од 2000. године, и након демократских промена?

- Након свих ових година задржан је систем функционисања власти који омогућава доминацију извршне власти над законодавном и судском влашћу. Извршна власт заснива се на коалиционим договорима политичких странака, чије је финансирање тајно, нетранспарентно и неконтролисано. Основни механизми за контролу извршне власти нису успостављени, чак ни они елементарни да се уз помоћ државне ревизије у парламенту контролише како извршна власт троши новац пореских обвезника, потпуно је изостала контрола јавних фондова, јавних финансија, јавних предузећа, јавних набавки и финансирања политичких странака и што је погубно, изостала је контрола порекла новца који кроз приватизацију и друге процесе улази у привредне токове. Из драстичних кршења закона и корупције у претходним годинама може се са сигурношћу тврдити да иза свих парламентарних политичких странака стоје исти центри финансијске односно економске моћи. И то је један заједнички именоватељ који се није мењао и у условима кад су се владе мењале.

Из драстичних кршења закона и корупције у претходним годинама може се са сигурношћу тврдити да иза свих парламентарних политичких странака стоје исти центри финансијске односно економске моћи.

Колико су лоше оцене Европске комисије о реформи правосуђа повезане са проблемом корупције, и колика је у том смислу одговорност актуелне министарке правде?

- Проблеми у такозваној „реформи правосуђа“ десили су се у ствари због тога што је улога реформатора у независној судској власти преузело Министарство правде, односно извршна власт, бирајући подобне људе у правосуђу да то непосредно спроведу. У правосуђу је спроведена партијска чистка уз помоћ тајних служби. Неспорно је да су политичке странке имале своје квоте за избор судија, да су тако у правосуђу остале судије које су биле везане за изборне краће у претходном режиму и друге тешке незаконитости које се тичу људских права, медија и сл. Поједини посланици отворено сада говоре како је вршен избор појединих судија Уставног суда тако што су нпр. одређени политичари из коалиције имали своје кандидате који нису испуњавали услове који се тичу знања и искуства за рад у Уставном суду, али су ти њихови предлози прихваћени од владајуће већине као што су и предлози других политичара за изборе такође добијали потребну већину. Циљ реформе правосуђа иначе није била реформа правосуђа већ да власт успостави још бољу контролу над радом судства, да се обезбеде одређени услови да контрола извршне власти буде неостварива у будућности. То се пре свега односи на могућност првог избора судија на пробне три године чиме ће се у ствари попуњавати сада већ озбиљан недостатак потребног броја судија. Тај избор ће наравно бити потпуно политички. Сматрам да су незаконитости у реформи правосуђа најдрастичније досад и са најтежим последицама од свега што је власт радила после 2000. године.

Циљ реформе правосуђа иначе није била реформа правосуђа већ да власт успостави још бољу контролу над радом судства, да се обезбеде одређени услови да контрола извршне власти буде неостварива у будућности.

Колико су интересно повезани чланови претходне и садашње владе у смислу да једни другима „чувају леђа“?

- У нашим условима нису повезани само чланови претходне и садашње владе већ су повезане све политичке странке у нашем парламентарном животу јер су њима свима заједнички тајни финансијери, њихова спрега са тајкунима и са деловима криминала. Преко њих су све странке повезане и због тога је немогуће покренути било какав

Пише: Верица Бараћ
уторак, 16 новембар 2010 15:00

поступак утврђивања одговорности за одређене незаконности, на пример у претходној влади када нова влада ступи на дужност. Јер, њихови интереси и повезаност са тајкунима не дозвољава откривање било каквих веза и одговорности. Због тога до данас никада није покренут ниједан поступак против функционера, било да је он министар, директор Агенције за приватизацију или се налазио на некој другој функцији. У одређеним „великим“ случајевима истрагу су водили и УБОПОК, а до одређеног степена и тужилаштва, као што је то било у случају Сартида, Националне штедионице, Југоремедије, стечајне мафије, набавки у железници али до покретања кривичних поступака против најодговорнијих у овим аферама никад није дошло. Занимљиво је, на пример, да тајни картелски споразум на основу кога су преузете акције Ц маркета од Делте, а који су потписали Данко Ђунић, Мишковић, Беко и Радуловић, и који не споре постојање овог документа и сагласно изјављују да је у њему учествовала и влада тадашњег премијера Коштунице, овај меморандум није обухваћен оптужницом за стечајну мафију већ се поједини његови учесници позивају као сведоци који треба додатно да оптуже оне који нису имали одговарајућу политичку заштиту да избегну политички прогон. Читав концепт после 2000. настао је као чињеница да су најмоћнији и најбогатији људи Милошевићевог режима успели да сачувају новац не само свој него и онај који је разним каналима изношен из државе, да су на време почели да финансирају „демократске“ опције и помажу пад режима који им је омогућио привилегије. Они су створили основни економски и правни концепт приватизације преко својих утицајних експерата.

У каквој су вези приватизација НИС и Косово?

- Кључну улогу у продаји НИС имала је влада Војислава Коштунице и то је вероватно имало одређене везе са Косовом, али је тај поступак био потпуно нетранспарентан и сакривен од јавности. Оно што је сигурно за овај поступак јесте да је био потпуно незаконит јер према нашем Закону о приватизацији једини надлежни орган за продају је Агенција за приватизацију и да то може да се спроведе само у поступку тендера односно јавног оглашавања. Нашим законом није предвиђено да се предузећа продају политичким договорима, односно, у овом случају није ни било приватизације јер је наш државни монопол уступљен монополу друге државе. Посебан вид незаконитости код продаје НИС, али који се сад понавља и код Телекома јесте да се код ових предузећа пре продаје претходно издвоје делатности и имовина која се не може продавати, која није у промету. За НИС то су домаће резерве нафте и гаса које се, према нашем закону, не могу продати и чија експлоатација се може дати једино у концесији а за Телеком је проблем телекомуникациона инфраструктура која се такође не може продавати већ може давати под концесију (Из Уговора о продаји 51 одсто капитала НИС нејасно је шта је садржано од имовине и права у ових 51 одсто капитала). Влада је намерно направила одређене нејасноће и празнине у прописима, а које се тичу ових продаја, јер кључни закони који би дефинисали шта се сме а шта се не сме продавати били би Закон о јавној својини али и многи други закони као што је Закон о лукама и Закон о

Пише: Верица Бараћ
уторак, 16 новембар 2010 15:00

денационализацији.

Државна ревизорска инситутуција ради са тако минималним капацитетом да ревизорске контроле у правом смислу те речи нема, друге институције раде тако што су њени чланови пре много година поднели оставке које нису разматране а они сами након тога кажу како нормално раде.

Да ли мислите да је реално да било који високи страначки функционер одговара због корупције?

- Да би било који високи функционер одговарао, не само због корупције, него да би био успостављен однос између овлашћења у вршењу власти и одговорности за те резултате, потребно је да се донесу одговарајући закони и да несметано раде ефикасне и стабилне државне институције које могу гарантовати примену закона без обзира о коме се ради. Све наше институције су, нажалост, у потпуно незадовољавајућем стању - или немају довољно овлашћења, или немају довољно услова или кадрова за рад, или их је Влада у разним поступцима измена закона или измена кадровских састава довела до фазе које значе престанак рада институције, као што је тренутно случај са Антимонополском комисијом. Државна ревизорска инситутуција ради са тако минималним капацитетом да ревизорске контроле у правом смислу те речи нема, друге институције раде тако што су њени чланови пре много година поднели оставке које нису разматране а они сами након тога кажу како нормално раде. И таквих примера је нажалост веома много, али је свакако најтрагичнији пример правосуђа за које би једино право решење било да се поништи све што је досад урађено и да се на законит, транспарентан начин, одређени потребни поступци спроведу из почетка. Не може незаконито формиран Високи савет судства доносити законите одлуке, нити те одлуке могу временом постати законите. Незаконит реизбор судија, у коме није било јасних критеријума, нити транспарентног јавног поступка у коме би судија добио ваљана решења са свим разлозима зашто је или није изабран и са поуком о правном леку, не може се накнадно поправити већ се он мора поновити да би био законит. Само законити поступци могу довести до изградње институција које ће законито радити и гарантовати примену закона.